

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı'nın Tarihçesi

*THE HISTORY OF EAR-NOSE-THROAT
DEPARTMENT OF THE MEDICAL FACULTY OF CERRAHPAŞA HOSPITAL*

Tahir ALTUĞ*, İbrahim BAŞAĞAOĞLU**

* Prof.Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz AD,

** Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi AD, İSTANBUL

Özet

1963 yılının Nisan ayında Profesörler Kurulu kararıyla kurulan Cerrahpaşa Kulak Burun Boğaz Kliniği, Türkiye'nin 4. kürsüsü olarak çalışmaya başlamıştır.

İlk günlerde karşılaşılan yer, kadro, araç ve olanakların kısıtlı olması gibi sorunlar zamanla aşılmış ve modern bir klinik haline gelmiştir.

Bu yazımızda, Kulak Burun Boğaz Kürsüsünün kuruluşu ve gelişimi anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: KBB tarihi, Hikmet Altuğ, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

T Klin Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi 2003, 11:263-268

Summary

The Cerrahpaşa Ear-Nose-Throat Clinic, which was established upon the decision taken by the Board of Professors, started its activities as the fourth department in Turkey.

Difficulties arising from lack of building, qualified personnel etc. on early days of establishment were overcome in the course of time and it became a modern clinic.

In this article, the process of establishment of Ear-Nose-Throat Department, the early stages of its development are explained.

Key Words: History of KBB, Hikmet Altuğ, Cerrahpaşa Medical Faculty

T Klin J Med Ethics, Law and History 2003, 11:263-268

İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi'ne bağlı Cerrahpaşa Kulak Burun Boğaz Kliniği, 1963 yılının Nisan ayında Profesörler Kurulu kararıyla kurulmuştur.

Kliniğin açılış töreni, 5 Temmuz 1963 günü saat 10.00'da Cerrahpaşa Cerrahi kütüphanesinde yapılmış ve Türkiye'nin 4. Kulak Burun Boğaz kürsüsü olarak çalışmaya başlamıştır.

İlk günlerde Cerrahi Kliniğinin alt katındaki 25 m² bir odada poliklinik hizmetleri ve küçük cerrahi girişimler ile faaliyete başlamıştır. Bu oda aynı zamanda kürsü direktörü ve başvuru odası olarak da kullanılmaktaydı. Yalnızca yer sorunu değil, kürsünün gereksinim duyduğu diğer araç ve olanaklar da çok kısıtlıydı. (1,4,7,8,9)

Kliniğin açılışında bir profesör ve bir asistandan oluşan kadro, bir yandan poliklinik ve tedavi

hizmetlerini yürütürken, öte yandan da kliniğin kalkınma ve gelişme imkanları üzerinde çalışıyordu. Bu girişimler sonucunda cerrahi aletler, kulak mikroskobu, ameliyat masası ve hasta yatakları sağlanmıştır. Daha önce depo olarak kullanılan 6 m² 'lik bir oda ameliyathane haline getirildi. Artık yalnız küçük cerrahi girişimler değil, larenjektomi ve kulak mikroşirurji ameliyatları ve endoskopik müdahaleler yapılmaya başlandı (1).

1966 yılında KBB Kliniği Cerrahpaşa'nın Kadın Doğum ve Çocuk klinikleri için inşa ettirdiği binadaki yeni yerine taşındı.

Bütün tamirat boya vs. işlemleri bittikten sonra yeni klinik 10 Mart 1966 Cuma günü İstanbul Üniversitesi Rektörü, İstanbul Tıp Fakültesi ve diğer Fakülte Dekanları, Tıp Fakültesi öğretim üyeleri ve İstanbul'da bulunan KBB mütehassısları

Prof.Dr.Hikmet ALTUĞ

ve davetlilerin hazır bulunduğu bir törenle 2.resmi açılışını yaptı. Ancak Üniversite Rektörü Sayın Prof.Dr. Ekrem Şerif Egeli'nin açılış konuşmasında da işaret ettikleri gibi klinik henüz bir fakülte KBB kliniğinin faaliyetlerini kapsayacak hacimden çok uzaktı.

Prof.Dr.Hikmet Altuğ 1981 yılı başında yeni K.B.B. Anabilim Dalı açılışında.

5 yıllık plan çerçevesinde ayrı ve KBB kliniğinin bütün ihtiyaç ve faaliyetlerini karşılayacak yeni bir kuruluşun müjdesi yine Rektör tarafından o tarihte açıklanmıştı.

1967'de Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin Kuruluşunda KBB Kliniğinin kadrosu şu doktorlardan oluşmaktaydı:

Klinik Başkanı Prof.Dr. Hikmet Altuğ, Doç.Dr. Fikri Şenocak, Doç.Dr. Orhan Sunar, Uz.Dr. Nurettin Sözen, Uz.Dr. Özcan Türe, Asistan Dr. Demircan Akan, Asistan.Dr. Mehmet Habbal. (5,6)

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin kuruluşundan On yıl sonra (1977) KBB kliniğinin öğretim üyesi ve yardımcıları kadrosu şöyleydi:

Klinik Direktörü Prof.Dr. Hikmet Altuğ, Prof.Dr. Fikri Şenocak, Prof.Dr. Orhan Sunar, Doç.Dr.Nurettin Sözen, Doç.Dr. Demircan Akan, Uzm.Dr. Nihat Şekercioğlu, Uzm.Dr. Cengiz Yağız, Asistan.Dr. Yalçın Oran, Asistan.Dr. Çetin Kaleli, Asistan.Dr. Tahir Altuğ, Asistan.Dr. Adnan Akıncı ve Asistan.Dr. Hüsnü Özek.

Cerrahpaşa KBB kliniği, 1980 yılında bugün bulunduğu son yerine taşındı. Yeni taşındığı kısım, öğretim üyelerinin yerleştiği bir bölüm, bunun yanında 2 servis ve ameliyathanelerden oluşan diğer bölümlerden meydana gelmişti. Yeni yerinde yatak sayısı 50'ye çıkmış, daha önce yapılan muayene ve küçük cerrahi işlemler için yeni özel odalara kavuşulmuştur.

Prof.Dr.Hikmet Altuğ, Prof.Dr.Sefa Karatay ile Cerrahpaşa K.B.B. yeni kliniğinin açılışında (1981)

Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı'ndan Uzmanlığını alan doktorlar

-Nurettin Sözen	(1965)	-Ferhan Öz	(1989)
-Özcan Töre	(1965)	-Ertuğrul Üçler	(1990)
-Mehmet Habbal	(1966)	-Muhittin Pişirici	(1991)
-Celil Habeş	(1971)	-Sıamak Khoobehi	(1991)
-Alpay Tekeli	(1971)	-Ertuğ Koruyucu	(1991)
-Kaya Ademoğulları	(1972)	-Haluk Bilgin	(1991)
-A.Birim Şengül	(1972)	-D.Ahmet Şenocak	(1991)
-Demircan Akan	(1973)	-Mehmet Ada	(1991)
-İlham Halil Sarıkahya	(1974)	-Murat Toprak	(1991)
-Nihat Şekercioğlu	(1976)	-Raif Çağlar	(1991)
-Cengiz Yağız	(1976)	-Ahmet Özdoğan	(1991)
-M.Hasan Sadaghzadeh	(1976)	-Turgay Osman	(1991)
-Emir Halef	(1977)	-Harun Cansız	(1991)
-Yalçın Oran	(1978)	-Özgür Yiğit	(1991)
-E.Çetin Kaleli	(1978)	-B.Kocamal Mustafa	(1992)
-M.Tahir Altuğ	(1979)	-Suat Bilici	(1992)
-Adnan Akıncı	(1979)	-İrfan Küçük	(1992)
-Hüsnü Özek	(1979)	-Hamdi İhtiyar	(1994)
-Galip Başaran	(1979)	-Hasan Sabri Alai-Ali	(1995)
-İrfan Devranoğlu	(1980)	-İ.Gürkan Keskin	(1995)
-A.Rıfat Karasalihoğlu	(1981)	-Fatih Öktem	(1995)
-Hilmi Körbeyli	(1981)	-Hüseyin Aydın	(1995)
-M.Rehnevert Arman	(1981)	-Ali Rıza Hekmat	(1995)
-Perviz Paşaiyan Azer	(1982)	-İbrahim Sert	(1995)
-Hüseyin Bozoğlu	(1983)	-Necdet Keskin	(1995)
-Mustafa Özyay	(1983)	-Gül Özbilen	(1995)
-Necdet Önder	(1983)	-Ali Hidayeti	(1995)
-Özgün Enver	(1984)	-Kerim Nasiri Algo	(1996)
-Halide Özgen Ürkmez	(1984)	-Rauf Vekili Tahami	(1996)
-Behçet Ülker	(1985)	-Ender İnci	(1996)
-Ahmet Gökçel	(1985)	-Muammer Güneş	(1996)
-Ethem Usmangil	(1985)	-Sancak Yüksel	(1997)
-Muhsin Şirinsukhan	(1985)	-Emin Karaman	(1997)
-A.Macit Umul	(1985)	-Ali Seyit Resuli	(1998)
-Asım Kaytaz	(1985)	-Mesut Sabri Tezel	(1999)
-Murat Bankacı	(1985)	-Tahir Ünal	(1999)
-Orhan Civelek	(1985)	-Mehmet Erem	(1999)
-Sacit Oktay	(1986)	-Vacit Ahmed	(1999)
-Salih Çanakçıoğlu	(1986)	-Osman Yazıcılar	(1999)
-A. Ali Nehali	(1986)	-Ferhat Oğuz	(1999)
-S.Tayfun İrez	(1986)	-Özcan Öztürk	(2001)
-Gökmen Türsoy	(1986)	-Hakan Gülen	(2001)
-Hasan Topal	(1988)	-Yagup Kazımov	(2001)
-Nazım Korkut	(1988)	-Nuran Kalekoğlu	(2002)
-Mahmoud Noberi	(1988)	-Sevilay Aydın	(2002)
-İrfan Papila	(1988)	-Murat Haydar Yener	(2002)
-Ferhat Erişir	(1989)	-Cem Hızlı	(2002)
		-Ender Güçlü	(2002) (5,10)

Prof.Dr.Hikmet Altuğ yeni kliniğin açılışında diğer üniversite ve fakülte hocaları ile birlikte (1981) (Prof.Dr.Nurettin Sözen, Prof.Dr.Sedat Katırcıoğlu, Prof.Dr.Sefa Karatay ve diğerleri ile)

Prof.Dr.Hikmet Altuğ 1981 yılı K.B.B. sekreter ve hemşireler ile yeni kliniğin açılışında.

1980 yılından bugüne kadar geçen 20 yıllık süre içinde klinik gelişmesine devam etmiş, araç gereç ve aletlerini yenileme, Öğretim üyesi ve yardımcısı kadrolarını artırma imkanını bulurken; zor koşullarda çalışan poliklinik yeni bir düzenlemeyle modern bir görünüme kavuşturulmuştur. Polikliniklerin yanı sıra öğretim üyelerinin de bu yeni oluşum içerisine yerleştirilmesi,yataklı bölümde ve ameliyathanelerde genişleme ve daha çağdaş bir servis imkanı sağlanmıştır.

Anabilim Dalının tanı ve tedavi birimlerinde son yıllarda Rektörlük, Dekanlık ve hayırsever yurttaşların büyük destek ve katkıları sonucu ile modern ve çağdaş gelişme sağlanmıştır.

Yataklı bölümde yapılan düzenlemeler sonucu hastaların daha konforlu sağlık hizmeti almaları sağlanmıştır.

Kuruluştaki Yatak Sayısı : 24

Laboratuarda Odyometrik tetkik,

Yapılan İşlemler: Kalorik vestibüler tetkik,

Supraliminer odyometrik incelemeler:

- S.I.S.I
- Bekey
- Tone decay
- A.B.L.B.

Çocuk Odiometrisi:

-Elektroensefalik respons odyometrisi

-Elektrodermal odyometri

Kuruluştaki Kütüphanesi: 332 kitap ve 63 mecmua

Yabancı yayın: 404

Yerli yayın : 21

Yayın: Ülkemizde ihtisas dallarına özgü periyodik ilk dergi Kasım 1962'de yayımlandı. **“Türk Otolarengoloji Arşivi”** adını taşıyan bu dergi Prof.Dr. M.Hikmet Altuğ tarafından yayın hayatına sokuldu ve halen Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Anabilim Dalı bünyesinde yayın hayatını sürdürmektedir (2,3).

Kuruluşundan İtibaren Kürsü Başkanları:

- Prof.Dr.Hikmet ALTUĞ	1963-1981
- Prof.Dr.Nurettin SÖZEN	1981-1982
- Prof.Dr.Nihat ŞEKERCİOĞLU	1982-1985
- Prof.Dr.Fikri ŞENOCAK	1985-1992
- Prof.Dr.Demircan AKAN	1992-1995
- Prof.Dr.Orhan SUNAR	1995-1997
- Prof.Dr.Tahir ALTUĞ	1997-2000
- Prof.Dr.Ahmet GÖKÇEL	2000-

Ocak 2003 Tarihi İtibariyle Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri

Anabilim Dalı Başkanı

Prof.Dr.Ahmet GÖKÇEL

-Prof.Dr.Tahir ALTUĞ

-Prof.Dr.İrfan PAPİLA

-Prof.Dr.Yalçın ORAN

-Prof.Dr.Ferhan ÖZ

-Prof.Dr.Hüsni ÖZEK

-Prof.Dr.Ahmet ÖZDOĞAN

-Prof.Dr.İrfan DEVRANOĞLU -Prof.Dr.Mehmet ADA

-Prof.Dr.Cengiz YAĞIZ -Prof.Dr.Murat TOPRAK

-Prof.Dr.Özgün ENVER -Prof.Dr.Ferhat ERİŞİR

-Prof.Dr.Salih ÇANAKÇIOĞLU -Doç.Dr.Doğan ŞENOCAK

-Prof.Dr.Asım KAYTAZ -Doç.Dr.Harun CANSIZ

-Prof.Dr.Nazım KORKUT -Doç.Dr.Fatih ÖKTEM

EMEKLİ ÖĞRETİM ÜYELERİ

Prof.Dr.Hikmet Altuğ (1981) (1914-2002)

Prof.Dr.Fikri Şenocak (1992)

Prof.Dr.Orhan Sunar (1997) (1929-2001)

Prof.Dr.Nihat Şekercioğlu (1999)

Prof.Dr.Demircan Akan (2000)

Prof.Dr. Hikmet Altuğ (1914-2002)

1914 yılında İstanbul'da doğdu. 1934'te Kadıköy Lisesini bitirdi. 1940'ta İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1946'da Ankara Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde ihtisasını tamamladı. 1953'te doçent, 1962'de profesör oldu. Türk Tıp Akademisi, Balkan Tıp Birliği Başkanlığı yaptı. Balkan Tıp Birliği Liyakat madalyası ve Türk Otorinolaringoloji Derneği plaket – madalyası sahibi oldu. İngilizce ve Fransızca bildirdi. Kulak mikroşirürjisi, sağırılıklar, KBB kanserlerinin erken teşhis ve radikal cerrahi metodları konularında bilimsel çalışmaları vardır. Ayrıca Tıp Tarihi ve Mediko-sosyal konularla da ilgilenen Altuğ iki çocuk babasıydı. Paramedikal olarak yağlı boya ve sulu boya resim, güzel sanatlar, tarih, sosyoloji ve arkeoloji ile uğraşır.

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde 1963-1981 yıllarında Anabilim Dalı Başkanlığı, 1971-1973 yılları arasında da Dekanlık görevi yapan Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi Prof.Dr.Hikmet Altuğ, 1981 yılında Danışma Meclisi Üyeliğine seçildi. 1984 yılında İstanbul Üni-

versitesi Atatürk Araştırmaları Enstitüsü'nde 1997 yılına kadar eğitim görevini sürdürdü. 4 Eylül 2002 tarihinde vefat etmiş, 6 Eylül 2002 tarihinde Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumunda yapılan törenden sonra Karacaahmet Mezarlığına defnedilmiştir (11).

Prof.Dr. Orhan Sunar (1929-2001)

1929 yılında Trabzon'da doğdu. 1947'de Trabzon Lisesi'ni bitirdi. 1953'de İstanbul Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra 1954-1955 yılları arasında askerlik görevini tamamladı. 1956-1959 yılları arasında İstanbul Tıp Fakültesi KBB Kliniği'nde ihtisas yaptı. 1959-1960 tarihlerinde SSK Nişantaşı Hastanesi'nde uzman doktor olarak çalıştı. 1960 yılında İngiltere'ye giderek Leeds Üniversitesi KBB Kliniği'nde "Senior House Officer" olarak çalıştı. Daha sonra 1962-1966 tarihlerinde Birmingham Üniversitesi KBB Kliniği'nde "Registrar" olarak görev yaptı. 1966 yılında doçent oldu ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi KBB Kliniği'nde çalışmaya başladı. 1966 yılında Prof.Dr. Hikmet Altuğ'un başkanlığında Türkiye'de ilk "İşitme ve Konuşma Rehabilitasyon Merkezi"ni kurdu. 1970 yılında İngiltere'den 10 öğretim üyesinin kendi olanakları ile Türkiye'de bir akademik toplantı yapılmasını organize ederek Prof.Dr.Hikmet Altuğ'un başkanlığını yaptığı "Cerrahpaşa KBB Kliniği Akademik Haftaları"ni başlattı. 1974 yılında profesör oldu. 1982-1994 yılları arasında Türk Otorinolaringoloji ve Baş Boyun Cerrahisi Derneğinin başkanlığını yaptı. 1989 yılında Madrid'de gerçekleştirdiği lobi faaliyeti ile XV.Dünya Otorinolaringoloji Baş Boyun Cerrahisi Kongresi'ni Türkiye'ye kazandırdı. 1993 yılında şimdiye kadar yapılan Dünya Kongrelerinin en iyisi olarak kabul edilen XV.Dünya Kongresi'ne başkanlık yaptı ve Uluslararası ORL Federasyonu olan IFOS (Federation of Otorhinolaryngological Societies) başkanı seçildi ve bu görevi 4 yıl süreyle sürdürdü. 1994 yılında Türk Kulak Burun Boğaz – Baş ve Boyun Cerrahisi Vakfı'nın kurulmasını organize etti ve aynı yıl vakfa başkan olarak seçildi. 1994 yılından vefatına kadar bu görevini devam ettirdi.

Paramedikal olarak fotoğrafçılıkla ilgilenen Prof.Dr.Orhan Sunar evli ve 2 çocuk babası idi (11).

KAYNAKLAR

1. Altuğ H. "Türkiye'de Oto-Rino-Laringoloji Tarihçesi ve İstanbul Tıp Fakültesi" Cerrahpaşa Tıp Bülteni Vol: 1, Sayı : 1, İstanbul, 1967: 70-4.
2. Şenocak F, Şekercioğlu N. "Kulak, Burun ve Boğaz Bilimi" Dünya'da ve Türkiye'de 1850 Yılından Sonra Tıp Dallarındaki İlerlemelerin Tarihi. (Ed.E.K. Unat) Gürtaş Matbaası, İstanbul, 1988: 294-308.
3. Sözen N. Türk Kulak, Burun, Boğaz Bibliyografyası. Hilal Matbaacılık, İstanbul, 1978: 1876-1978.
4. Unat EK. "İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesinin Kuruluşundan Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin Kuruluşuna" Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi, Cilt : 4, Sayı : 4, 1973; 326-37.
5. Kazancıgil A, Aybar S, Andican A. "Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde 1967-1980 Yılları Arasında Yapılan Uzmanlık ve Doçentlik Tezleri (İç Hastalıkları Kliniği Dışında)

Dışında) Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dergisi, Cilt : 13, Sayı : 2, İstanbul 1982; 265-85.

6. Gürkan Kİ. "Cerrahpaşa Hastanesi Tarihçesi" Cerrahpaşa Tıp Bülteni, Vol : 1, Sayı : 1, İstanbul 1967; 9-54.
7. Vural S. "Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin Kuruluş Günleri" Cerrahpaşa Tıp Fak. Derg., Cilt : 20, Sayı 1, 1989; 127-37.
8. Kazancıgil A. "İstanbul Üniversitesi İstanbul ve Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri" İstanbul Üniversitesi, Cilt : 1, İstanbul 1983; 73-98.
9. Göksoy HA, Erez S. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hilal Matbaacılık, İstanbul, 1976: 1967-76.
10. Eğitim ve Sağlık Hizmetlerinde 140+30 Yıl Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Üniform Matbaacılık, İstanbul, 1997: 1967-97.
11. Cerrahpaşa`71 Albümü.

Geliş Tarihi: 12.06.2002

Yazışma Adresi: Dr.İbrahim BAŞAĞAOĞLU
İstanbul Üniv. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Deontoloji AD, İSTANBUL